

Správa o plnení úloh v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti za rok 2017 v podmienkach Ministerstva financií Slovenskej republiky

Finančná správa v roku 2017 v oblasti prevencie kriminality aktívne pokračovala v plnení hlavnej úlohy z programového vyhlásenia vlády SR, a to účinným, nekompromisným a systematickým bojom proti daňovým podvodom. Finančná správa v rozsahu svojej pôsobnosti predchádza kriminalite a inej protispoločenskej činnosti hlavne návrhmi legislatívnych úprav ustanovení príslušných právnych predpisov a následnou realizáciou opatrení zameraných na dodržiavanie zákonnosti právnickými a fyzickými osobami, a to hlavne v oblasti daňovej a colnej.

Oblasť daňovej kriminality

Boj proti daňovým podvodom je dlhodobým cieľom podporovaným vládou Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu boli uzneseniami vlády SR prijaté Akčné plány boja proti daňovým podvodom, ktoré boli implementované jednotlivými štátnymi orgánmi a na základe uvedeného možno konštatovať, že implementácia opatrení Akčných plánov boja proti daňovým podvodom do praxe splnila sledovaný cieľ, ktorým bolo zníženie rozsahu daňových podvodov a únikov, ich rýchlejšia identifikácia, ako aj účinnejšie sankcionovanie páchatel'ov.

Jednotlivé opatrenia boli strategicky rozpracované jednotlivými zložkami a útvarmi, či už spôsobom zmeny legislatívy alebo prijatím a zavedením nových interných postupov a metód (napríklad využitie kontrolných výkazov DPH na analytickú činnosť a následne s tým spojený výber daňových subjektov na kontrolnú činnosť, údajová pomoc v trestnom stíhaní a konaní, ako aj upomínacom konaní). Implementácia opatrení schváleného akčného plánu boja proti daňovým podvodom priniesla relevantné výsledky, a to v oblasti eliminácie daňových podvodov na dani z pridanej hodnoty, zmeny v správaní samotných platiteľ'ov, v oblasti zvýšenia disciplíny podnikateľ'ov, v zodpovednejšom prístupe pri voľbe obchodných partnerov, vo zvýšení príjmov štátneho rozpočtu a znížení strát.

Čo sa týka príjmovej stránky štátneho rozpočtu, zvýšené príjmy štátneho rozpočtu z daní nesporne prispeli k úspešnej konsolidácii verejných financií a k splneniu cieľa znížiť deficit pod 3% HDP. Zvýšenie efektivity výberu daní však nemožno v plnej miere pripísať implementácii akčného plánu boja proti daňovým podvodom, ale v podstatnej miere určite.

Inštitút finančnej politiky, v rámci zverejneného materiálu - Vyhodnocovanie opatrení na zvýšenie úspešnosti výberu daní (neformálne zasadnutie VpDP) pojednáva o zlepšení úspešnosti výberu DPH práve od roku 2012 prijatím opatrení, ako aj znížení daňovej medzery, na čo má vplyv práve zavádzanie opatrení akčného plánu boja proti daňovým podvodom. Efektívna daňová sadzba bola v marci 2017 na historickej úrovni 15,12 %.

Negatívnym dôsledkom implementácie opatrení je zmena správania určitej časti podnikateľskej verejnosti v tom zmysle, že došlo k presunu formy páchania podvodov do sofistikovanejších foriem.

Stratégiu „Akčných plánov“ možno rozdeliť na nasledujúce okruhy:

1. UŽ ZAČATÉ PRÁCE, V KTORÝCH SA POKRAČUJE, a to

- **Akčný plán boja proti daňovým podvodom na roky 2012 – 2016** - uznesenie vlády SR č. 235/2012 z 31. mája 2012,
- **Aktualizovaný Akčný plán boja proti daňovým podvodom na roky 2012 – 2016** - uznesenie vlády SR č. 380 z 8. júla 2015

2. NOVÝ AKČNÝ PLÁN - II. AKTUALIZÁCIA AKČNÉHO PLÁNU – nové úlohy, činnosti a aktivity – uznesenie vlády SR č. 206 z 26. apríla 2017

Po etape prijímania represívnych opatrení a stabilizácie v oblasti boja proti daňovým podvodom sa finančná správa posúva z represívnej do preventívnej roviny a do tzv. „business-friendly“ prostredia. Tento inštitút podpory dobrovoľného plnenia zákonných povinností je akousi nadstavbou v boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa plneniu daňových povinností ako nástroj proklientskeho prístupu finančnej správy a zároveň ako nástroj prevencie voči daňovým a colným podvodom.

Z uvedeného dôvodu začala finančná správa v roku 2017 zasielať varovné listy – Softwarning, ktorý predstavuje nástroj komunikácie finančnej správy s daňovým subjektom zabezpečujúcej úzku súčinnosť a spoluprácu v prípadoch akýchkoľvek nejasností zistených správcom dane pri správe daní. Jeho cieľom je poskytnutie možnosti daňovému subjektu na rýchle odstránenie pochybností správcu dane, ako aj identifikácia daňového subjektu ako spolupracujúceho, či nespupracujúceho. Zároveň však predstavuje upozornenie, že finančná (daňová) správa určité nezrovnalosti zaznamenala a tým aj požiadavku na upustenie od alebo nezapojenie sa do ďalšieho podobného konania zo strany daňového subjektu, čím plní úlohu prevencie kriminality v súlade s ustanoveniami zákona č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedený inštitút je zameraný na nasledujúce ciele:

- súčinnosť daňových subjektov pri plnení daňových povinností,
- pravidelné pripomienky neplnenia daňových povinností.

V súčasnosti je softwarning zameraný na oblasť identifikácie rozdielov medzi údajmi podanými na základe daňového priznania a kontrolného výkazu DPH.

Ďalším preventívnym nástrojom rozpracovaným v roku 2017 prijatým novelou zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je Index daňovej spoľahlivosti. Je to hodnotenie daňového subjektu na základe plnenia jeho povinností voči finančnej správe podľa uvedeného zákona alebo osobitných predpisov. Na uvedenom nástroji sa pracuje.

Čo sa týka Daňovej kobry - zriadenie špecializovaných tripartitných tímov (daňový špecialista, vyšetrovateľ, prokurátor) na riešenie závažnej daňovej trestnej činnosti.

Od vzniku daňovej kobry sa daňovým kontrolórom podarilo svojou činnosťou identifikovať podvodnú DPH vo výške **807 742 285,69 €**:

DAŇOVÁ KONTROLA		
	Dosiahnutý nález	Počet ukončených daňových kontrol
Rok 2017	97 289 499,36	265
Rok 2016	125 852 169,10	282
Rok 2015	156 198 279,20	278
Rok 2014	132 218 228,00	607
Rok 2013	106 006 173,45	451
Rok 2012	190 177 936,58	340
SPOLU	807 742 285,69	2 223

Najčastejšie išlo o prípady podvodov s komoditami ako kameň, nafta, betonárska oceľ, farebné kovy, tonery, obilie, cukor, mäso, drevo a víno. Uvedené zistenia potvrdzujú opodstatnenosť ďalšieho schváleného opatrenia, ktorým je rozšírenie tuzemského sektorového reverse charge mechanizmu (ďalej len „RCM“) o ďalšie komodity. Už v týchto dňoch prebiehajú prípravy na relevantnú argumentáciu pred Európskou komisiou o ďalšom rozširovaní sektorového RCM v podmienkach Slovenskej republiky na základe zistení daňovej kobry.

NOVÝ AKČNÝ PLÁN

II. AKTUALIZÁCIA AKČNÉHO PLÁNU

Vláda SR svojím uznesením č. 206 z 26. apríla 2017 schválila druhú aktualizáciu akčného plánu boja proti daňovým podvodom. Materiál obsahuje 21 nových opatrení, ktoré reagujú na potreby aplikačnej praxe a ich cieľom je eliminácia nových foriem daňových podvodov.

Opatrenia sú zamerané hlavne proti nekalým praktikám pri fúziách obchodných spoločností, zabráneniu daňovým únikom, aj na elimináciu podvodov s minerálnym olejom. Taktiež sa navrhlo rozšírenie registra diskvalifikácií aj o nespoľahlivé daňové subjekty a

vytvorenie novej inštitúcie a vytvorenie mechanizmu pre správu majetku zaisteného v trestnom, daňovom a inom správnom konaní na efektívne konanie so zaisteným majetkom.

V rámci opatrenia č. 4 – On-line monitoring prepravy tovaru bola dňa 11. októbra 2017 na rokovanie vlády SR predložená „Analýza zavedenia systému monitorovania cezhraničnej prepravy tovaru v Slovenskej republike“, ktorej výsledkom bolo, že elektronický tranzitný kontrolný systém (ETKS) sa neodporúča. Vláda SR analýzu prerokovala a vzala na vedomie.

V hodnotenom období roku 2017 v rámci opatrení na prevenciu kriminality a zabráneniu páchania daňových podvodov s dôrazom na prevenciu podvodov s DPH boli Kriminálnym úradom FS (ďalej len „KÚFS“) realizované opatrenia najmä formou operatívno-pátracích činností zameraných na činnosti odhaľujúce daňové úniky v súvislosti s nadmernými odpočtami DPH. Na úseku odhaľovania podvodov na spotrebnej dani z minerálnych olejov bolo rozložených niekoľko medzinárodných organizovaných skupín nelegálnych obchodníkov s minerálnymi olejmi. Rozložením týchto organizovaných skupín sa zabránilo páchaniu ďalšej trestnej činnosti s vážnym dopadom na štátny rozpočet. V rámci preventívnych opatrení prebehla medzinárodná operácia „CHESS KNIGHT V“ na odhaľovanie nelegálnych obchodov s minerálnymi olejmi, ktorej sa zúčastnilo 7 členských krajín EÚ. Na úseku spotrebnej dane z minerálnych olejov bolo vedené trestné stíhanie v 28 prípadoch s únikom na dani v hodnote **8 817 999,66 €**. KÚFS v hodnotenom období reagujúc na stúpajúci trend nelegálneho obchodu s tabakovými výrobkami zamerlal svoje kapacity najmä na odhaľovanie organizovaných kriminálnych skupín zameriavajúcich sa na nelegálnu plne skrytú výrobu cigariet, na nelegálnu nadvýrobu a pašovanie cigariet, pričom bolo vedené trestné stíhanie v 197 prípadoch s únikom na dani v hodnote **21 015 019,07 €**.

Oblasť colnej kriminality

Priorita č. 1: Znižovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti:

a) formou prevencie:

Účasť na medzinárodných pracovných stretnutiach v rámci krajín V4, účasť na bilaterálnych stretnutiach so zástupcami Celní správy ČR, účasť na VII. Rastlinnolekárskech dňoch v Nitre (oblasť boja proti nelegálnemu obchodovaniu s pesticídmi) a pod. Colné orgány priebežne usporadúvali stretnutia, prednášky a besedy s verejnosťou, na ktorých prezentovali svoju činnosť a prostredníctvom reálnych príkladov z praxe poukazovali na nelegálne aktivity.

b) formou represie:

Colné orgány v roku 2017 organizovali alebo spoluorganizovali viacero národných alebo medzinárodných kontrolných operácií a kontrolných akcií, ako formu konkrétnych riešení na zníženie miery a závažnosti kriminality, so zameraním na nasledujúce oblasti:

kontrola prepravných povolení v cestnej medzinárodnej preprave, nelegálny obchod s pesticídmi, kontrola zásielok prepravovaných v rámci poštovej prepravy, kontrola ochrany práv duševného vlastníctva, kontrola kontajnerových prepráv tovarov, kontrola zameraná na kontrolné známky na označovanie spotrebiteľských balení liehu, kontroly zamerané na legitímne používanie elektronických registračných pokladníc, kontroly zamerané na CITES a na boj proti nelegálnemu obchodu so slonovinou, kontrola prepráv odpadov, kontrolná akcia so zameraním na kontroly dovozu, resp. prepráv zbraní, kontroly so zameraním na poštové a kuriérske služby, kontrolná akcia zameraná na dozor v oblasti hazardných hier.

Mimoriadne významné je nasadzovanie špeciálnej detekčnej techniky do výkonu kontrol zameraných na odhaľovanie nelegálneho kontrabandu a tiež v oblasti vyhľadávania rádioaktívnych materiálov.

B. Špecifické úlohy ústredných orgánov štátnej správy

Ministerstvo financií SR

Ad. 1.

Na úseku odhaľovania a predchádzania colnej kriminality bola vypracovaná analýza súčasného stavu v oblasti zamedzenia colným a daňovým únikom na vonkajšej hranici Európskej únie s Ukrajinou (slovensko-ukrajinská hranica), trendov, spôsobov a foriem pašovania tovaru cez vonkajšiu hranicu Európskej únie s poukázaním na problémové oblasti pri ochrane vonkajšej hranice.

Výsledkom boli konkrétne návrhy riešení na zníženie miery a závažnosti kriminality, prijatie viacerých opatrení s cieľom zabezpečenia efektívnejšieho výkonu kontrol a zamedzenia colným a daňovým únikom. Avšak v dynamicky sa meniacich podmienkach, finančná správa aktualizuje uvedený materiál tak, aby pružne reagoval na vzniknuté situácie a flexibilne prijímal adekvátne opatrenia, ktoré vedú k dosiahnutiu akceptovateľnejšieho stavu pri vykonávaní colného dohľadu na colných hraničných priechodoch a v colnom vnútrozemí. Z tohto dôvodu odbor colný na sekcii colnej Finančného riaditeľstva SR každý rok vypracováva materiál na zamedzenia colným a daňovým únikom na vonkajšej hranici Európskej únie s Ukrajinou. Materiál zhodnotí súčasný stav materiálno – technického vybavenia a personálneho zabezpečenia hraničných pobočiek colných úradov a tiež sú navrhnuté konkrétne úlohy v colnej oblasti.

Vzhľadom na skutočnosť, že v súčasnosti je v pozastavení projekt ENPI (Program cezhraničnej spolupráce ENPI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina na roky 2007 – 2013), z ktorého je financovaná modernizácia infraštruktúry a vybavenia pobočiek colných úradov na vonkajšej hranici členských štátov EÚ s Ukrajinou, je potrebné s jeho vyhodnotením počkať na ukončenie tohto projektu. Následne bude vykonaná analýza súčasného stavu, ktorá bude následne porovnaná so stavom z roku 2011. Po ukončení tejto fázy pracovná skupina navrhne prijať opatrenia, ktoré budú smerovať k zníženiu colných a daňových únikov na vonkajšej hranici.

Ad.2

Colné orgány pri výbere daní a v daňovom konaní postupujú podľa platných zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov. Daňové priznanie podáva daňový subjekt predpísaným spôsobom, je povinný uviesť požadované údaje a vypočítať daň. Platbu dane vykonávajú daňové subjekty bezhotovostným prevodom z účtu, alebo na základe žiadosti daňového subjektu vykoná platbu dane colný úrad prevodom zo zloženej zábezpeky daňového subjektu. Keďže ide o bezhotovostné platby, nie je možné zo strany colníkov ovplyvňovať platby dane jednotlivých daňových subjektov. V ojedinelých prípadoch daňový subjekt vykoná platbu dane prostredníctvom poštovej poukážky na pošte. V prípade pochybnosti o výške priznanej dane daňovým subjektom má colný úrad možnosť vykonať daňovú kontrolu v takomto daňovom subjekte.

Ad.3

Colníci v daňovom konaní postupujú podľa platných zákonov a interných riadiacich aktov. Podľa pokynov z odboru riadenia rizík a operačných činností sekcie boja proti podvodom a analýzy rizík Finančného riaditeľstva SR colné orgány vykonávajú daňové dozory v rizikových daňových subjektoch. Colníci vykonávajú vyššie uvedenú činnosť formou miestneho zisťovania a oddeleniu spotrebných daní príslušného colného úradu zasielajú správu o výsledku daňového dozoru. Colníci na pobočkách colných úradov svojou činnosťou, zistenými údajmi z výkonu služby a ich spracovaním v informačných systémoch finančnej správy umožňujú odborným útvarom vytvárať rizikové profily daňových subjektov.

Komunikácia s verejnosťou a propagácia činnosti finančnej správy

Finančné riaditeľstvo SR v spolupráci s colnými úradmi, daňovými úradmi a KÚFS v priebehu roka 2017 realizovalo rad akcií zameraných na informovanie verejnosti o činnosti finančnej správy, ktoré boli zamerané tiež na prevenciu porušovania colných a daňových predpisov. Okrem uskutočnených stretnutí s verejnosťou boli o nelegálnej činnosti priebežne medializované aj tlačové správy. KÚFS v spolupráci s colnými a daňovými úradmi v priebehu roka 2017 realizoval rad medializácií odhalených kriminálnych prípadov s cieľom informovať verejnosť o činnosti KÚFS a s cieľom preventívne pôsobiť na obyvateľstvo. V rámci Akčného plánu Národnej protidrogovej stratégie bola realizovaná vzdelávacia aktivita s odbornou verejnosťou s cieľom informovať o nových hrozbách a trendoch v súvislosti s novými psychotropnými látkami.